

FONS INDUSTRIAL MATARÓ GERONA, SA (IMGSA), La Marfà

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1 AMG (Arxiu Municipal de Girona)
- 1.2 Industrial Mataró Gerona SA (IMGSA), La Marfà.
- 1.3 1904-1990
- 1.4 Fons
- 1.5 4,4 ml (44 unitats d'instal·lació), suport paper

2 ÀREA DE CONTEXT

- 2.1 El fons ha estat generat per l'activitat realitzada a la fàbrica de filats de la Marfà, durant el període en que la fàbrica va ser propietat de la família Marfà (1904 a 1977), primer com a Hijos de Cayetano Marfà i després com a Industrial Mataró Gerona (IMGSA).

- 2.2 La fàbrica de filats de cotó de apareix documentada per primer cop en el Manual d'Acords del 1819. Fou la primera fàbrica tèxtil instal·lada a Girona i rodalies, concretament a l'antic terme municipal de Santa Eugènia de Ter i es construí sobre mateix de la sèquia Monar per tal d'aprofitar-ne l'aigua.

Durant el s. XIX la fàbrica va canviar diverses vegades de mans i de nom. Durant els primers anys va ser gestionada pel promotor Joan Rull, sota el nom de Mallol y Cía, més endavant es adquirida per l'empresari francès Alexandre Lefebvre. El 1850 formava societat amb Pere Morell, que rebia el nom de Lefebvre y Morell.

Després de la mort de Lefebvre, el 1854 entra a la societat l'empresari francès Alexandre Calaret, i en l'escriptura la societat apareix com a Calaret y Morell. Però dins el mateix any s'afegeixen nous socis i es transforma en Calaret, Cañadó y Cía.

La fàbrica continua en possessió d'aquesta societat, amb algunes variacions, fins el 1872 quan la fàbrica és traspasada a Jaime Tauler y Cía.

Entre 1873 i 1876, per la repercussió de la «crisi del cotó» derivada de la Guerra de Secessió americana, la fàbrica entra en crisi i està a punt de tancar, moment en que és per la societat Salas y Puigmoler. Entre 1875 i 1898 la fàbrica a més de filats començar a produir teixits. L'any 1898 és comprada per Hijos de Cayetano Marfà de Mataró, d'ells prové el nom de Fàbrica Marfà o simplement La Marfà. En aquest moment la fàbrica deixa de produir teixits per centrar-se en la fabricació de fils.

El 1909 la fàbrica de Santa Eugènia representa el 74% de la recaptació en concepte de contribució industrial del municipi.

L'any 1930 passa a formar part, juntament amb la fàbrica de Mataró, de la societat Industrial Mataró-Gerona SA (Fábricas Marfà), també propietat de la família Marfà, igual que Fábricas y Urbanizaciones SA, propietària legal dels terrenys i les edificacions.

Durant la Guerra Civil la Marfà és col·lectivitzada amb el nom de Fàbrica de Filats i Teixits de Pla de Teri continuant amb la seva producció, depenent de la disposició de matèria primera. També es va col·lectivitzar el taller que va ser destinat a la fabricació de carcasses de bombes de manera artesanal.

Un cop finalitzada la guerra, la fàbrica torna als seus propietaris i reprèn la producció de filats i de teixits.

L'any 1977, en un moment de forta crisi, els propietaris decideixen acollir-se al pla de reconversió del tèxtil i tancar la fàbrica però el director de la fàbrica, Jordi Grifé els sol·licita a la possibilitat de trobar una solució. Finalment aconseguen un contracte de dos anys Textil Santanderina, de Cabezón de Sal (Santander), que l'any 1979 acaben comprant la fàbrica, la qual es reconverteix en Gerona Textil SA.

Els anys 90 s'observa que les instal·lacions ja no són les adequades per continuar la producció de filats i es planteja el seu trasllat. L'any 1998 es signa l'acord amb l'Ajuntament de Girona pel qual es cedeix l'edifici de la fàbrica com a equipament cultural, actualment és l'Espai Marfà on acull entra d'altres el Centre Cívic Santa Eugènia i la Biblioteca Salvador Allende. L'any 2000 la fàbrica es trasllada a la part nova de la fàbrica de la Coma-Cros, que havia tancat el mateix any.

- 2.3 La documentació va ser guardada a les oficines de la fàbrica a la carretera de Santa

Eugenia, fins al traspàs de la titular de l'edifici a l'Ajuntament de Girona.

L'any 2015 es traslladen les 35 capses de documentació al subterrani de l'Auditori Palau de Congressos de Girona. Es procedeix al desencapsat, a la neteja de la documentació, ja que estava plena de pols i brutícia, i es separa la documentació afectada per fongs i tèrmit. A continuació es realitza un primer inventari, per poder elaborar una quadre de classificació i fer una tria i eliminació.

Posteriorment es defineix el quadre de classificació, es realitza un inventari exhaustiu, s'ordena la documentació a partir de les sèries documentals i s'instal·la en carpetes i capses regularitzades.

- 2.4 La documentació es recupera de les naus de l'antiga fàbrica. Una petita part de la documentació ingressà a l'AMGi l'any 2018 per donació de Jordi Grifé, antic director de la fàbrica.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

- 3.1 El fons està compost per la documentació generada i rebuda a la fàbrica la Marfà en l'exercici de les seves funcions. Aquesta ha estat organitzada a partir de diverses sèries les quals han estat agrupades en 5 grans funcions les quals ens permeten conèixer:

- 01 Administració general: la gestió administrativa i jurídica d'IMGSA i de gestió de les instal·lacions.
- 02 Gestió dels recursos humans: l'estructuració del personal, la seva contractació, les retribucions, les prestacions socials, el règim laboral, el règim disciplinar, l'elecció dels seus representants sindical, la formació i el perfeccionament dels treballadors, la prevenció de riscos i la vigilància a la salut.
- 03 Gestió econòmica: la gestió dels ingressos i de les despeses i la gestió de tresoreria.
- 04 Gestió de la producció: gestió dels estocs, de les entrades i sortides de mercaderies, del control de la fabricació, del control dels costos en la fabricació dels filats i dels teixits, del control del consum de matèries primeres, dels controls de qualitat, dels treballs d'investigació i del desenvolupament de nous productes i mètodes de fabricació.
- 05 Gestió comercial: la gestió de la compra i transport de primeres matèries i la gestió de la venda i transport de filats.

Els fons també inclou una petita hemeroteca amb recopilatoris legislatius, alguns catàlegs d'empreses de maquinaria, manuals informàtics, butlletins sindicals com el Boletín Sindical de Gerona i diverses revistes especialitzades del sector tèxtil com Textil World o Revista de la Industria Textil.

- 3.2 S'ha eliminat documentació per estar en mal estat de conservació, afectada per fongs i tèrmit, de la qual existeix un inventari simple. També s'ha identificat altra documentació susceptible de ser eliminada.
- 3.3 Fons tancat: no es preveuen increments de documentació.
- 3.4 S'ha procedit a la reinstal·lació de la documentació en capses d'arxiu normalitzades. La documentació s'organitza per sèries funcionals les quals s'han agrupat en 5 grans grups de sèries o funcions:

ADMINISTRACIÓ GENERAL

Estadístiques
Correspondència
Gestió de les instal·lacions
Assumptes jurídics

GESTIÓ DELS RECURSOS HUMANS

Regulació i organització del treball
Control horari
Gestió de nòmnes
Bonificacions salaris
Mutualitats i subsidis

Baixes i altes per malaltia i accident
Seguretat i higiene
Formació

GESTIÓ ECONÒMICA

Diari de caixa
Comptes corrents
Control d'ingressos i despeses
Ingressos
Despeses

GESTIÓ DE LA PRODUCCIÓ

Control d'existències
Control d'entrades i sortides
Control de costos i consums
Control de la fabricació
Esquemes i estudis de procediments de fabricació

GESTIÓ COMERCIAL

Estudis comercials
Administració comercial
Comandes clients i proveïdors

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

- 4.1 La documentació, majoritàriament, és d'accés lliure; en casos molt concrets l'accés és restringit d'acord amb el marc legal vigent. Actualment no es troba al dipòsit principal de l'Arxiu Històric.
- 4.2 Les reproduccions s'hauran de realitzar d'acord amb la normativa de l'Arxiu Municipal de Girona o del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge i en alguns casos no es detenen els drets d'explotació
- 4.3 Les llengües majoritàries utilitzades en la documentació són el castellà i castellà, encara que hi ha alguna publicació en francès i anglès.
- 4.4 Tots els documents conservats prèviament han estat netejats i presenten bon estat de conservació encara que han estat en contacte directe amb altres documents afectats per tèrmits i fongs. Es recomanaria fer una digitalització substitutòria amb la possibilitat de preservar algun exemplar com a mostra.
- 4.5 Existeix un instrument de descripció a nivell d'inventari.

5 ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

- 5.1 Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Girona i al CRDI (Centre de Recerca i Difusió de la Imatge).
- 5.4 Bibliografia:
CLARA, Josep, "Sobre la filatura de Santa Eugènia". *Revista de Girona*, Núm. 96 (Girona, 1981), p 173-179
PRAT, Jaume (s.d.), "La Marfà. La fàbrica de filats de Santa Eugènia de Ter", recuperat de http://www2.girona.cat/ca/marfa_historia
Consorti del Ter, (s.d.), "Fàbrica Marfà", recuperat de <http://www.consorcidelter.cat/el-territori-del-ter/rutes/ruta-del-patrimoni-cultural-fluvial/instal-lacions/fabrica-marfa?amb-estils>

7 ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

- 7.1 La realització de l'inventari de la documentació textual del fons es va rebre subvenció per a l'elaboració i millora d'instruments de descripció i digitalització de fons del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, convocatòria de 2021 (núm. expedient CLT011/21/000009).

- 7.2 Descripció realitzada segons les recomanacions de la norma ISAD-G, segona edició.
- 7.3 Descripció: juliol de 2021.

Amb el suport del Departament de Cultura: